

Onderwerp Terugkoppeling Week van het Afval
ter informatie
Steller Maurie Mutsaers

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon +31652759564

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 19620-2022

Datum 26-1-2022

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 2 juni 2021 heeft de raad een motie over de toekomst van de afvalinzameling aangenomen. In de motie vraagt u de gemeente in gesprek te gaan met inwoners, lokale organisaties en ondernemers. U vraagt in de gesprekken ideeën op te halen over het verbeteren van het afvalbeleid, en rond de jaarwisseling de uitkomsten te rapporteren. We hebben hier gehoor aan gegeven door het organiseren van de *Week van het Afval*. Deze vond plaats van 25 oktober tot en met 5 november 2021. We kijken hier met trots op terug. De Week heeft ons waardevolle informatie opgeleverd die we in gezamenlijke verantwoordelijkheid willen oppakken. Met deze brief stellen wij u graag op de hoogte van de uitkomsten van deze week en blikken we vooruit.

Achtergrond: wat hebben we gedaan tijdens De Week?

Gezamenlijk hebben we de ambitie om in 2030 een restafvalvrije gemeente te willen zijn. Daarom willen we afval voorkomen en als het er is, dat bewoners het zo goed mogelijk (kunnen) scheiden zodat hiervan nieuwe grondstoffen kunnen worden gemaakt. We hebben dat meegenomen in de uitwerking van de *Week van het Afval*. Met de organisatie hebben we ons gericht op:

- het ophalen van ideeën en wensen van bewoners, organisaties en ondernemers rondom de afvalinzameling en grondstoffscheiding;
- het informeren van bewoners over het gemeentelijke afval- en grondstoffenbeleid;
- bewoners bewust maken van hun scheidingsgedrag en stimuleren dit gedrag te verbeteren.

We hebben deze uitgangspunten verwerkt in een programma met publieksevenementen in Forum Groningen en gesprekken op straat en bij bibliotheken met bewoners. We zijn hiervoor van wijk naar wijk getrokken, van dorp naar dorp,

zodat we in contact kwamen met zoveel mogelijk verschillende groepen inwoners. Uiteindelijk hebben we 17 locaties bezocht. U heeft ons gevraagd leden van uw raad hierbij te betrekken. We hebben u vroegtijdig meegenomen in de ontwikkeling van onze plannen en vervolgens actief uitgenodigd om bij de gesprekken op straat aanwezig te zijn. Een aantal leden van uw raad heeft hier gehoor aangegeven en was aanwezig bij de gesprekken in wijken en dorpen.

Het programma was niet alleen fysiek, maar ook online en via de media. Samen met OOG TV organiseerden we een challenge: lukt het om een week restafvalvrij te leven? In de Groninger Gezinsbode stonden twee pagina's met informatie over afval scheiden en inspirerende voorbeelden. Via de sociale media deelden we verhalen van inwoners. Kern van deze uitingen was een online vragenlijst.

We sloten de *Week van het Afval* af in Forum Groningen met een talkshow tijdens Let's Gro.

Resultaten Week van het Afval

Vanaf de opening in Forum Groningen was de *Week van het Afval* breed zichtbaar in de hele gemeente, zowel online als offline. Online haalden we mooie bereikcijfers. Op Facebook hadden we een bereik van 55.707, met een betrokkenheid van 4.018 (reageren, op de links klikken, etc.). Wat opvalt is dat de respons relatief positief was. Bijplaatsingen zijn en blijven nog wel een probleem bij de respondenten.

RTV Noord hield in de *Week van het Afval* een poll over afval scheiden (provincie breed). 84,8% van de 6.299 respondenten van deze poll vindt afval scheiden niet te veel werk.

De meeste aandacht in de onlinekanalen was er voor de circulaire modeshow, opening van De Week samen met het Noorderpoort College in Forum Groningen en voor het interview met Jesse Ludolphy, een vierentwintigjarige inwoner van Groningen die probeert afvalvrij te leven.

Uitkomsten gesprekken op straat

In de gesprekken op straat maakten we onder andere gebruik van een vragenlijst. In totaal hebben 259 bewoners deze vragenlijst ingevuld. Met een veelvoud hiervan voerden we het gesprek. Hun opmerkingen en ideeën verwerkten we in een logboek. De meerderheid van de bewoners die de vragenlijst invulden (193) woont in Groningen-stad; 38 respondenten kwamen uit Haren en 8 respondenten uit Ten Boer.

Scheiden van afval

Over het algemeen geven respondenten aan hun afval goed te scheiden. Glas wordt het beste gescheiden, gevolgd door papier, klein chemisch afval en textiel. In Haren en Ten Boer lijkt iets beter dan gemiddeld gescheiden te worden, terwijl bewoners van appartementen en studentenwoningen iets slechter scheiden.

Opvallend in de gesprekken was de open- en eerlijkheid: bewoners willen en doen hun best, maar beschikken niet altijd over de juiste informatie. Een bewoner vertelde dat ze haar afval scheidde tot haar dochter haar vertelde dat bij de inzameling alles op één hoop gaat. Daarna stopte ze ermee. Een andere bewoner vertelde dat ze haar frituurolie opspaarde omdat ze niet wist wat ze ermee moest doen.

Extra voorzieningen

In 2016 zijn we op verzoek van uw raad gestart met het plaatsen van extra voorzieningen voor het scheiden van afval. In 2020 is besloten dit beleid te continueren. Aan bewoners is gevraagd in hoeverre zij hier iets van hebben gemerkt. In totaal heeft 44% het afgelopen jaar veranderingen gemerkt in de afvalvoorzieningen. Hierbij worden de meeste veranderingen opgemerkt in Haren en Ten Boer. Van de bewoners van appartementen heeft 32% veranderingen gemerkt; voor studenten was dit 21%.

De meest genoemde verandering is de mogelijkheid voor een blauwe papiermini aan huis; ook glasbakken en papierbakken dicht bij huis worden genoemd.

Ongeveer een derde van de deelnemers geeft aan door de nieuwe voorzieningen (veel) beter te zijn gaan scheiden. Iets meer dan de helft geeft aan dat er niks is veranderd, omdat men alles al scheidde, en de overige respondenten geven aan niet beter te zijn gaan scheiden.

Afvalpreventie

93% van de respondenten geeft aan gebruik te maken van alternatieven om afval te beperken. Hierbij zijn het gebruik van een boodschappentas, het kopen van tweedehandsspullen en het repareren van spullen het meest genoemd. Ook het gebruik van een broodtrommel, tasje voor groenten en fruit en een Nee-Nee-sticker worden vaak genoemd.

Bewoners kregen ook de vraag voorgelegd wat de gemeente zou kunnen doen om afval te verminderen en het scheiden van afval te stimuleren. Een groot deel van de reacties op deze vraag had betrekking op het scheiden van plastic / PMD. Veel bewoners zijn zich (nog) niet bewust van het feit dat deze afvalstroom in de gemeente wordt nagescheiden.

Ook zijn er veel opmerkingen gemaakt over het verbieden van single-use-plastics en het verantwoordelijk houden van bedrijven en ondernemers voor het ontstaan van afval. Daarnaast geven veel bewoners aan dat er meer aandacht besteed zou kunnen worden aan bewustwording, bijvoorbeeld door het geven van informatie over afval en voorlichting op scholen.

Uitkomsten online vragenlijst

Naast de fysieke contactmomenten op straat hadden bewoners ook de mogelijkheid om hun mening te geven via een online vragenlijst. Deze vragenlijst was toegespitst op afvalpreventie en zwerfafval. In totaal is de vragenlijst 1.539 keer ingevuld.

Herbruikbare alternatieven voor wegwerpproducten

Over het algemeen vinden de respondenten dat ze bewust omgaan met afval. In de dorpen lijkt dit bewustzijn nog wat hoger te zijn dan in de stad. 64% van de respondenten gebruikt meestal of altijd herbruikbare alternatieven tijdens het doen van boodschappen. Duurzaamheid wordt hiervoor als belangrijkste reden genoemd. Als men toch gebruikmaakt van wegwerpproducten is dit meestal vanwege het gebruiksgemak.

Tweedehandsproducten

Bijna 80% van de respondenten geeft aan weleens tweedehandsproducten te kopen. Duurzaamheid, lagere prijzen en unieke producten worden als belangrijkste redenen genoemd om tweedehands te kopen. Hygiëne en mindere kwaliteit zijn de belangrijkste redenen om juist niet tweedehands te kopen.

Repair cafés

De meerderheid van de respondenten geeft aan op de hoogte te zijn van het bestaan van repair cafés maar hier (nog) geen gebruik van te maken. De redenen om wel of geen gebruik te maken van repair cafés lopen uiteen. Men geeft bijvoorbeeld aan producten liever zelf te repareren, dat de openingstijden en/of afstand ongunstig zijn of simpelweg omdat er nog geen noodzaak toe is geweest. De respondenten zijn wel positief over het concept, en in algemene zin positief over het repareren van spullen in plaats van weggooien.

Wasbare luiers

Bijna een derde van de respondenten met kinderen in de luiers geeft aan gebruik te maken van wasbare luiers. Duurzaamheid wordt hierbij als voornaamste reden genoemd. De ouders die bewust niet voor wasbare luiers kiezen doen dit meestal vanwege het in hun ogen het ontbreken van gebruiksgemak.

Zwerfvuil

74% van de respondenten geeft aan weleens zwerfvuil op te ruimen. Gemiddeld genomen vinden de respondenten dat de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van zwerfvuil met name bij de inwoners zelf ligt en nauwelijks bij de gemeente. Gemiddeld genomen vinden ze dat de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van zwerfvuil met name bij de inwoners zelf ligt en nauwelijks bij supermarkten en andere bedrijven. Wat betreft dit onderwerp zijn er geen grote verschillen tussen respondenten uit verschillende delen van de gemeente.

Er worden door respondenten verschillende suggesties gedaan om zwerfafval tegen te gaan. Het meest genoemd wordt het plaatsen van meer prullenbakken en/of het verhogen van de ledigingsfrequentie. Daarnaast geven respondenten aan dat zwerfafval voortkomt uit een mentaliteitsprobleem. Veel respondenten betwijfelen daardoor of de gemeente wel een rol heeft in het veranderen van dit gedrag. Er wordt echter ook vaak in de reacties gesuggereerd om meer aandacht te besteden aan campagnes, informatie en educatie rondom zwerfvuil.

Ondernemers

In de *Week van het Afval* hebben we ook geprobeerd de mening van ondernemers op te halen. We maakten een online vragenlijst die we naar onze zakelijke relaties stuurden. De GCC en de Ondernemerskrant plaatsen berichten over het onderzoek. We hadden gehoopt op reacties, maar die hebben we niet gekregen.

Uitkomsten afvalchallenge

In 2030 willen we als gemeente restafvalvrij zijn. Wat is hiervoor nodig? Om deze ambitie op de publieke agenda te zetten en om zelf te leren wat hiervoor nodig is, organiseerden we samen met OOG TV de afvalchallenge. Een speelse en ludieke manier om vijf huishoudens uit te dagen een week lang afvalvrij te leven. Waar lopen ze tegenaan? Het eerlijke antwoord is: het lukt nog niet, maar het levert ons wel inzichten op. De challenge laat ons zien dat onze ambitie een gezamenlijke verantwoordelijkheid is: inwoners, bedrijven en gemeente. De deelnemers lieten ons ook zien dat het hen soms aan kennis ontbreekt. En we leerden dat nog niet voor alles duurzame alternatieven beschikbaar zijn. De afvalchallenge staat op YouTube en is daar terug te kijken <https://www.youtube.com/watch?v=V0C8VBbJDI8>.

Conclusies

Een van de belangrijkste conclusies van de *Week van het Afval* is dat het beter is niet te spreken van afval, maar van grondstoffen. Grondstoffen passen in een circulaire economie en hebben waarde. Deze gooi je niet zomaar weg.

Verder is afval voorkomen en scheiden een dynamisch proces. Het is in onze ogen daarom belangrijk om continue in gesprek te blijven. Alleen dan kunnen we onze gedeelde verantwoordelijkheid om onze ambitie om in 2030 restafvalvrij te zijn waarmaken. En dat kunnen we alleen samen: bewoners, industrie, ondernemers en gemeente.

We leren ook dat de extra voorzieningen bij een deel van onze inwoners tot veranderend gedrag leidt. Voor vijftien procent geldt dit niet: zij zijn ondanks de extra voorzieningen en mogelijkheden die ze deels zelf zien niet meer of beter gaan scheiden.

Daarnaast leren we dat als we niets doen we het verkeerde gedrag stimuleren. We constateren dat de houding van een groot deel van de bewoners positief is. We zien dat het hen soms aan kennis ontbreekt waardoor die positieve houding nog niet altijd kan worden omgezet in het gewenste gedrag. We zien het daarom als onze taak om de komende tijd in te zetten op communicatie.

We kijken terug op een mooie week. We hebben veel bewoners bereikt. De thema's afval, afval voorkomen, recyclen en circulariteit zijn een week lang prominent onder de aandacht gebracht. En dat werd gewaardeerd door bewoners. Regelmatig hoorden we: wat goed dat jullie hier aandacht voor hebben. Ook buiten Groningen is de *Week*

van het Afval opgevallen: het VNG Afval Congres heeft ons gevraagd een presentatie te geven over De Week.

Vervolgstappen

Met deze brief geven we u een eerste terugkoppeling van de resultaten. Alle deelnemers geven we ook een terugkoppeling. We zien dat als kans om meer uitleg te geven over ons beleid. Daarnaast zullen we de komende periode de uitkomsten nader analyseren en kijken hoe we deze kunnen gebruiken voor mogelijke aanscherping van onze beleidsinzet en communicatie.

In het voor- en najaar van 2022 willen we een campagne uitrollen om afval scheiden te bevorderen en inwoners bewust te maken van preventiemogelijkheden. We zetten hierbij nadrukkelijk in op de seizoenen, bijvoorbeeld een campagne rondom tuinafval in het voorjaar. Op alle mogelijke momenten nemen we daarin mee dat we in Groningen plastic nascheiden in plaats van gescheiden bij de bron. En we promoten onze kanalen waaronder de app *Afvalwijzer Groningen* om het laaghangend fruit zoals bijvoorbeeld de locaties voor het inleveren van frituurvet voor het voetlicht te brengen.

In 2022 willen we een vervolg organiseren op de *Week van het Afval*. We zien De Week als een opmaat en begin van een mooie traditie op weg naar een afvalvrij Groningen. In welke vorm we een nieuwe week organiseren bekijken we nog.

Als er namelijk iets is dat we hebben geleerd van de *Week van het Afval*, dan is dat om voortdurend in gesprek te zijn met bewoners, want als we de kennis bij bewoners weten te vergroten, komen we dichterbij onze ambitie om in 2030 restafvalvrij te zijn.

In de bijlage bij deze brief treft u een korte schematische weergave van enkele uitkomsten van de *Week van het Afval*.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.